

NASTAVLJA SE RASPINJANJE

UBIJEN SRPSKI MLADIC, KAMENOVANA CRKVA...

KAMENOVANA CRKVA U SUSICI

Caglavica, Beograd - U selu Susica kod Gracanice Albanci su u nedelju, na praznik Svetog Dimitrija, kamenovali crkvu posvecenu ovom svetitelju. Na hramu su razbijena vrata, unutrašnjost je ruinirana, a prilozni vernika su odneti, javio je Radio KiM iz Caglavice.

Pozivajuci se na svedocenja preostalih Srba iz ovog mesta, isti izvor navodi da su albanski stanovnici ovog multietnickog sela, revoltirani zbog Jurjevdanske posete vernika, oko crkve najpre doterali stoku, koju, i inace, svakodnevno napasaju ispred ovog hrama. Potom su albanska deca, predvojena dvojicom starijih ljudi demolirala crkvu. O kamenovanju crkve obavesten je parohijski sveštenik Bogomir Stevic, koji je obisao hram. Napad je prijavljen svedskom bataljonu Kfora, od koga je zatra`eno da zastiti crkvu, "jer postoji opasnost da i ovaj hram zadesi sudbina vise od sto porusenih pravoslavnih svetinja na Kosovu i Metohiji".

Skupstina Srbije o Kosmetu

MULTIETNICKA POKRAJINA U SASTAVU SRBIJE I SRJ

Poslanici Narodne skupstine Republike Srbije jednoglasno su juce usvojili Rezolucija o stanju na Kosovu i Metohiji i pološanu srpskog naroda i pripadnika drugih nealbanskih zajednica. Njome se, izmedju ostalog, od medjunarodne zajednice zahteva da se striktno pridzava Rezolucije 1244, a od radne grupe za izradu "pravnih okvira za privremenu samoupravu Kosova" da usvoji amandmane srpske strane, kojima se obezbedjuje odrzavanje multietnickog Kosmeta u sastavu Srbije i SRJ.

Narodna skupstina je ocenila neprihvatljivim krsenje ljudskih prava, proces majorizacije i stvaranje drzavnih atributa na Kosovu i Metohiji. Posebno se to odnosi na usvajanje bilo kakvog "pravnog okvira" i raspisivanje izbora bez prethodnog ispunjenja svih obaveza, vezanih za potpunu demilitarizaciju OVK i drugih naoruzanih grupa, kao i za uspostavljanje bezbednog okruzenja za povratak prognanih lica.

Skupstina, takodje, od UNMIK-ove administracije zahteva da u roku od mesec dana saopsti rezultate istrage o sudbini svih osetih i nestalih lica.

Sto pre uspostaviti bar minimalni nivo licne i imovinske bezbednosti svih gradjana Kosova i Metohije, to je prvi zadatak vlade Srbije u ovom trenutku, rekao je na pocetku svog izlaganja premijer dr Zoran Djindjic.

- Drugi zadatak je povratak izbeglica i proteranih, bez cega nema resenja za Kosmet, a treci je stvaranje pravnog okvira i minimalnih institucija koje mogu da obezbede trajnu zastitu prava ljudi koji tamo zive. U prvih 100 dana vlade, nije jos bilo konkretnog napretka ka ovim ciljevima. Posebno zabrinjavaju poslednji dogadjaji - izvoz terorizma sa Kosmeta u susedna podrucja, uvodjenje carinskih punktova na administrativnoj granici prema Srbiji i zabrinjavajuci razvoj diskusije oko pravnih okvira. Zato ovu vanrednu sednicu koju je vlada predlozila razumemo kao podrsku opravdanim zahtevima srpskog naroda i onih koji ucestvuju u

radu komisije za izradu pravnog okvira koji samo zele da zive u miru. Jer, srpski narod u ovom trenutku predstavlja to kako ce se resiti problem Kosova i Metohije, izjavio je republicki premijer.

Uzrok za celu ovu situaciju treba potraziti u izjavama svih politicara albanske nacionalnosti koji govore o promeni granica i o primeni nasilja, kao i u svima onima koji ne osudjuju primenu nasilja kao sredstva za postizanje politickih ciljeva. Stav je vlade da bi osnov civilizovane politicke Evrope morao da bude da se ti ciljevi mogu ostvarivati samo politickim sredstvima. Nijedna demokratska vlada na svetu, upozorio je Djindjic, ne treba da ostvaruje bilo kakve kontakte sa bilo kojom politickom organizacijom koja se jasno ne odrekne nasilja kao sredstva.

Postoji fenomen da su delovi medjunarodne zajednice upleteni u jednu situaciju koju nisu ocekivali, pa su delimicno postali i taoci te situacije - ukazao je Djindjic i nastavio: "Mi smo spremni da zajedno s njima i sa demokratskim svetom postepeno uvedemo demokratiju i red, tako sto bi postovali zakone, ponasajuci se kao demokratska vlada, ali ocekujemo i od svih drugih da cine isto, ocekujemo konkretne rezultate. Svesni smo da samo u saradnji sa medjunarodnom zajednicom mozemo da ostvarimo interese u situaciji tako komplikovanoj kao sto je ova na Kosmetu - u kriznom centru jedne malo vece regionalne krize".

Sef poslanicke grupe DOS-a Cedomir Jovanovic je podsetio da je vec odlukom parlamenta o prekidu redovnog zasedanja dovoljno receno o ozbiljnosti situacije u kojoj se nase drustvo nalazi i dimenzijama tragedije koja potresa Kosmet.

- Mislim da smo danas duzni da, bez medjusobnog optuzivanja i kritika, pokusamo da pronadjemo minimalni prostor da, u skladu sa nacionalnim interesima i interesom gradjanske Srbije, resimo problem Kosmeta na jedan stabilan nacin. Bezbednosti koju je garantovala Rezolucija 1244 - nema, o cemu svedoci 1.300 nestalih i kidnapovanih Srba.

Sef poslanicke grupe SRS-a dr Vojislav Seselj je rekao da ce radikali podrzati donosenje Rezolucije, bez obzira sto je ona "bleda, nedorecena i stidljiva". On je ocenio da vlada predlog Rezolucije podnosi u "pet do

dvanaest i to tek da bi se oglasila, ne zeledi, u stvari, da bilo sta bitnije promeni". Prema njegovim recima, republika vlada potpuno je nezainterosovana za situaciju na Kosovu i "ni prstom nije mrdnula da pomogne Srbima tamo", posto njeni predstavnici nigde u svetu ne postavljaju pitanje nestalih Srba sa Kosmeta, a ministri cak izbegavaju i da prime njihovu rodbinu. On je predstavnicima vlasti porucio da moraju da shvate da "mi na Zapadu nemamo saveznika" i da zapadne sile nisu promenile svoju politiku prema nasoj zemlji, bez obzira na promenu vlasti u Srbiji.

"Zapadne sile su promenu vlasti u Srbiji shvatile samo kao olaksavajuocu okolnost za ostvarenje svojih interesa i zato, ako stvarno zelite da sprecite donosenje Ustava Kosova, treba da zapretite NATO-u da cete se povuci sa vlasti. To bi Hekerupa uplasilo i on bi popustio pred ucenom i zapoeo pregovore, posto ste vi NATO-u veoma dragoceni", rekao je Seselj.

Na Seseljevu primedbu da je iz prvobitnog nacrtu Rezolucije izbacen deo u kome se najjasnije navodi sta Albanci hoce, a sta je za Srbe potpuno neprihvatljivo kako bi se Rezolucija ublazila, odgovorio je premijer Djindjic. Objasnio je da vlada smatra da u Rezoluciji ne bi trebalo da se "prepicava sta hoce Albanci, vec da istakne sta mi trazimo".

Sef poslanicke grupe SPS-a, dr Branislav Ivkovic je podsetio da dve godine boravka Kfora i rada UNMIK-ove administracije na Kosovu potvrđuju da medjunarodna zajednica nastavlja sa politikom duplih standarda, dozvoljavajuci da se separatizam i terorizam sa Kosmeta prelivaju na jug Srbije i u Makedoniju. On je naglasio da treba precizirati zahtev da UN preduzmu neodlozne konkretne mere za celovitu primenu Rezolucije 1244, koje se, pre svega, odnose na bezbednost svih gradjana Kosmeta, sto je i osnovni preduslov za povratak prognanih u svoje domove. Ivkovic je zatražio i da u procesu izrade pravnog okvira autonomije Kosova ucestvuju zvanicni predstavnici Srbije i SRJ, sto je u skladu sa Rezolucijom Saveta bezbednosti.

Po misljenju sefa poslanicke grupe SSJ-a, Borislava Pelevica, ovih dana ce verovatno protiv nase volje biti donet ustav Kosova. On je naglasio da bi, pre raspisivanja izbora na Kosmetu, trebalo obezbediti povratak oko 350 hiljada raseljenih nealbanaca, sto medjunarodna zajednica do sada nije zelela da ucini. Takodje, trebalo bi proterati sa Kosova i Metohije oko 250 hiljada stranih drzavljana koji su se tamo doselili posle dolaska Kfora i UNMIK-a. Stranka srpskog jedinstva podrzace, kako je rekao, predlozenu Rezoluciju, jer je shvata kao prvi korak vlade i Skupstine Srbije u resavanju problema na Kosmetu.

Da medjunarodna zajednica sve cini da zadovolji Albance, dok od Srba na Kosmetu ocekuje da budu ukras njihovom navodnom multietnickom drustvu, stav je i Momcila Trajkovica, predsednika Saveznog komiteta za saradnju sa UNMIK-om. Trajkovic je upozorio da ce i cela Srbija, ako se ovakvi procesi nastave, postati Kosovo. Posebno je upozorio da se dogovori o pravnom okviru Kosova moraju vratiti u okvire Rezolucije 1244. Prema njegovim recima, celokupna politika medjunarodne zajednice zasniva se na albanskim zrtvama, dok se, s druge strane, ne vide stvarne srpske zrtve. "Za nas je klucno da medjunarodna zajednica ovoga puta jasno pokaze sta zeli, posto bi se, prihvatanjem samo albanskih zahteva stvorila jos veca kriza i pokazalo se da se ne zeli mir na Balkanu", rekao je Trajkovic.

Poslanici SRS-a, Tomislav Nikolic i Natasa Jovanovic su zatražili da vlada precizira sta ce preduzeti ukoliko Hekerup odbaci Rezoluciju republike skupstine i donese ustav Kosova.

Slike: Crkva Presvete Bogorodice u Musutistu (XIV vek)

Dokumenti

REZOLUCIJA O STANJU NA KOSOVU I METOHIJI I POLOZAJU SRPSKOG NARODA I PRIPADNIKA DRUGIH NEALBANSKIH ZAJEDNICA

"Narodna skupstina Republike Srbije izrazava duboku zabrinutost zbog stanja u AP Kosovo i Metohija i položaja srpskog naroda i drugih nealbanskih zajednica. Dve godine nakon zavodjenja medjunarodne civilne i vojne uprave bezbednosna situacija u Pokrajini sve je teza.

Povratak prognanika, na sta se medjunarodna zajednica obavezala Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti UN sve je neizvesniji. Zivot preostalih kosmetskih Srba i pripadnika drugih nealbanskih zajednica izlozen je potpunoj neizvesnosti i svakodnevnom riziku.

Medjunarodni predstavnici vise rade na donosenju propisa o privremenoj samoupravi nego na obezbedjenju sigurnosti gradjana. Terorizam na Kosovu i Metohiji ne samo da nije sprecen, nego je usao u jos radikalniju fazu. Sve su ucestalija organizovana ubistva gradjana i napadi na predstavnike nase drzave. Dogadjaju se i to sve cesce i ubistva predstavnika umerenije politicke opcije medju kosovskim Albancima.

Samo u toku 2001. godine po do sada dostupnim podacima, ubijena su 94 lica - 61 Albanac, 26 Srba, sest Roma i jedan Musliman. Ranjeno je njih 363 - 210 Albanaca, 135 Srba, devet Roma i devet Muslimana. Oteto je 29 lica - 25 Albanaca i

četiri Srbina, a zapaljena je 91 kuća - 67 srpskih, 23 albanske i jedna romska.

Narodna skupština Republike Srbije zahteva od UNMIK-ove administracije da u roku od mesec dana sprovede istragu kojom će se razjasniti sudbina svih otetih i nestalih lica i da nakon proteka tog roka o rezultatima istrage obavesti porodice otetih i nestalih lica, kao i citavu javnost, što je ne samo njena međunarodna, već i moralna obaveza.

Narodna skupština Republike Srbije apeluje na sve međunarodne institucije koje se bave zaštitom ljudskih prava da intenziviraju svoje napore kojima će se razjasniti sudbina 1.300 otetih i nestalih Srba i pripadnika drugih nealbanskih zajednica sa Kosova i Metohije.

Dodatnu uznemirenost građana unelo je otvaranje carinskih punktova na administrativnoj liniji Kosova i Metohije i centralne Srbije. Ovo je još jedan akt kojim UNMIK-ova administracija na Kosovu krši Rezoluciju 1244.

Grđani se samoorganizuju u pokušaju da onemoguće delovanje nelegalnih carinskih punktova. Objašnjenja koja je UNMIK dao našim predstavnicima vlasti su protivrečna. Govori se o ubiranju poreza na promet i poreza na dodatnu vrednost, ali to se nigde u svetu ne čini na takav način. I poreska politika na Kosovu i Metohiji morala bi da se vodi u dogovoru sa jugoslovenskim vlastima, a da se sprovodi uobičajenim metodama. Ovako, ne samo da se negativno utiče na bezbednosnu situaciju, nego se fizičkim i pravnim licima nameće višestruko oporezivanje.

Dajemo punu podršku otporu građana ovim grubim postupcima, kojima se krše jugoslovenski carinski propisi i poreski propisi Republike Srbije.

Poseban problem predstavlja izrada Pravnog okvira za privremenu samoupravu Kosova. Osnovni tekst koji je napravljen u UNMIK-u ne daje elementarne garancije zaštite prava Srba i pripadnika drugih nealbanskih zajednica. Međunarodna zajednica na sebe Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti UN preuzela je potpunu odgovornost za garantovanje suvereniteta i teritorijalnog integriteta SRJ i njenu primenu u celini. Zato tražimo da UN preduzmu neodložne konkretne mere za celovitu primenu ove rezolucije, a pre svega da osigura bezbednost i ravnopravnost svih građana na Kosovu i Metohiji, kao osnovnog preduslova za povratak prognanih i ostvarivanje njihovih osnovnih ljudskih prava.

Nije prihvatljivo da se usvaja bilo kakav pravni okvir za uspostavljanje takozvane autonomije, koji jeste obaveza po tački 10. Rezolucije, niti da se razmisli o bilo kakvim izborima na Kosovu i Metohiji, bez prethodnog ispunjenja svih obaveza po tački 9. Rezolucije, a posebno obaveza utvrđenih po tačkama A do D, koje govore o potpunoj demilitarizaciji takozvane OVK, i drugih naoružanih grupa, kao i uspostavljanju bezbednog okruženja u kojem prognana lica mogu da se vrate svojim domovima u uslovima osigurane javne bezbednosti i reda.

Narodna skupština Republike Srbije zahteva od svih organa, tela i predstavnika međunarodne zajednice da se striktno pridržavaju Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti UN, a posebno od radne grupe za izradu Pravnog okvira za privremenu samoupravu Kosova da usvoji amandmane srpske strane, kojima se obezbeđuje održavanje multietničkog Kosova i Metohije u sastavu Republike Srbije i SRJ, garantovanje prava nacionalnih zajednica, izgradnja privremenog sistema konsenzualne demokratije u kojoj se institucionalno čuvaju razlike među nacionalnim i etničkim zajednicama i garantuju njihova prava i posebni interesi.

Narodna skupština smatra neprihvatljivim krsenje ljudskih prava, proces majorizacije i stvaranje državnih atributa na Kosovu i Metohiji".

Djindjić: Ako se ne prihvati Rezolucija...

Ukoliko ustavni koncept Kosova koji pokušavamo da sprecimo nasom Rezolucijom, ipak bude predložen, još postoje mogućnosti da se njegovo sprovođenje spreči diplomatskom aktivnošću SRJ, saradnjom sa zemljama zainteresovanim za stabilnost u regionu, a to su Rusija i zemlje EZ, izjavio je republički premijer na pitanje novinara šta ako se Rezolucijom ne ostvari cilj - popravljavanje položaja Srba na Kosovu i očuvanja pokrajine.

- Situacija je takva da svaki neoprezni korak može da izazove eskalaciju sukoba koji tinjaju na Kosovu, u Makedoniji i na jugu Srbije. Nijednoj demokratskoj zemlji u svetu nije u interesu da prihvati rešenja koja su provokacija da Srbi ne bi učestvovali na izborima i da se zaostri politička kriza. Optimista sam, jer ima još koraka koji se mogu preduzeti - kaže Djindjić. - Nadamo se da će ova jedinstvena reakcija predstavnika Srba dovesti do toga da se odloži ovakvo pravno rešenje Kosmeta i da se obave određene korekcije. Realno, važno je da je generalni stav Skupštine Srbije vrlo kritičan prema takozvanim pravnim okvirima na Kosmetu. Detalji, o kojima su poslanici govorili, i nisu toliko bitni. Svako ko realno sagledava situaciju,

zna da ostrom reakcijom ne možemo ništa izmeniti, već samo možemo da utičemo političkim stavom. Već činjenica da se Skupština sastala govori o dramatičnosti situacije. Nema, znači, nikog u Srbiji ko takav stav nije podržao - to je politička poruka koja je bitna.

Djindjić je izrazio nadu da će se uspostaviti organizovana saradnja sa Srbima sa Kosova. Na pitanje da li je za ulazak naše zemlje u Pakt za stabilnost Evrope, odgovorio je da ga, umesto militarističkih organizacija, zanima ulazak u EU.

Udruženje kidnapovanih i danas protestuje

Dvadesetak članova Udruženja porodica kidnapovanih i nestalih lica sa Kosmeta protestovalo je juče ispred zgrade Skupštine Srbije u kojoj je održavana posebna sednica posvećena stanju na Kosovu i položaju tamošnjih Srba.

Ispred Skupštine organizovano je potpisivanje peticije "Ili kosti ili živote", u kojoj se traži hitno pronalazjenje i oslobađanje 1.300 nealbanskih nestalih na Kosmetu od 1999. godine.

Članovi Udruženja su nosili transparente na koje su nalepljene fotografije njihovih kidnapovanih rođaka ili sa natpisima poput: "Srbija je oslobodila sve 'nevine' Albance, neka Kfor, UNMIK i Albanci oslobode otete Srbe".

Udruženje kidnapovanih je protestovalo pred Skupštinom Srbije skoro svaki put kada je parlament zasedao u proteklih

mesec dana.

Nove pojedinosti o dokumentu Hansa Hekerupa i Dana Evertsa

U "KOSMETSKOM USTAVU" NEMA NI SRBIJE NI SRJ

Kosovska Mitrovica, 4. maja U dokumentu "Privremeni ustavni okvir za samoupravu Kosova" koji su pripremili civilni administrator UN za Kosovo i Metohiju Hans Hekerup, sef misije OEBS-a za Kosmet Dan Everts i albanski pravници, uopšte se, kako saznaje "Politika" ne pominje Jugoslavija i Srbija.

Pravni eksperti u Hekerupovoj radnoj grupi za izradu ovog dokumenta koje je imenovala Savezna vlada sredinom prošlog meseca Dusan Celic i Aleksandar Simic u razgovorima sa Hekerupom i Evertsom prošlog utorka insistirali su da se bar u jednom od stavova "ustavnog okvira" zapiše da je Kosovo sastavni deo Jugoslavije!

Hekerup je to odbio, kako nam je preneo Dusan Celic, da je to Rezolucijom 1244 predviđeno, pa nema potrebe da se to ponovo istice. Obrazlazući ovu konstataciju, on je kazao da po njegovim saznanjima "SRJ iritira Albance".

U posebnoj poglavlju ovog "ustavnog okvira" posebno je konkretizovana uloga i funkcionisanje kosovskog zaštitnog korpusa. Novom odredbom Hekerup je definisao bivšu terorističku organizaciju "OVK", koja je transformisana oktobra 1999 u KZK i ona doslovno glasi:

- KZK je organizacija za vanredne situacije ustanovljena zakonom koja će izvršavati zadatke brzog reagovanja u slučaju elementarnih nepogoda u cilju javne bezbednosti za vreme vanredne situacije.

Iako je nedvosmisleno ovom odredbom KZK dobila armijske atribute albanski politički prvaci su podneli amandman na celo ovo poglavlje i, kako su juče saopstili, uputili pismo generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija i predlog da se napiše da je "KZK korpus za brzo reagovanje u vanrednim situacijama". Dakle, ne samo za elementarne nepogode.

U međuvremenu, istražni organi UN policije utvrdili su uzroke porasta kriminala na Kosovu i Metohiji, progone i ubistva Srba ovih dana, i pronašli da su srpske tvrdnje istinite. Inicijatori, organizatori i izvršioци pogroma nealbanskog stanovništva na teritoriji Kosmeta upravo su celnici "kosovskog zaštitnog korpusa".

Posle javnog priznanja da je "KZK" faktor nestabilnosti i inicijativna kapisla u pogromu Srba na Kosovu i Metohiji Srbi se javno pitaju - da li je ustavnim uoblicavanjem ova organizacija uopšte spremna na "brzo reagovanje" za vreme vanrednih situacija koje im je Hekerup odredio.

U razgovoru sa Celicem saznajemo da će kosovska skupština biti zakonodavna sa svim državnim prerogativima koji podrazumevaju vrhovno i ustavno sudstvo. Hekerup je tom budućem Kosovu osmislio i međunarodnu aktivnost!

Ceo ovaj pravni dokument, kaže Celic, sastoji se od takozvanih belih i crnih lista. Bele liste znače ovlašćenja koja će imati i vršiti lokalno albansko stanovništvo, dok na crnim listama specijalni predstavnik Ujedinjenih nacija zadržava pravo da bude konsultovan.

Na takozvanoj beloj listi odredbom je predviđeno da Kosovo ovim "ustavnim okvirom" dobije i međunarodni subjektivitet. Odredba iz te oblasti glasi: "Novoosnovane institucije imaju odgovornosti u oblastima spoljnih poslova. Međunarodnu i spoljnu saradnju, uključujući postizanje i finalizovanje sporazuma, obavljaće lokalne institucije. Međutim, takve aktivnosti će biti koordinirane sa specijalnim predstavnikom generalnog sekretara UN za Kosovo", odnosno kako ističu srpski pravni eksperti Kosovo će ovom odredbom dobiti međunarodnopravni karakter, koji će biti izvan kompetencija vlasti u Beogradu.

U takozvanim belim listama data je privremenim lokalnim institucijama sva odgovornost koja zadire u oblasti fiskalnog i carinskog sistema na Kosovu i Metohiji. Nas sagovornik Celic još kaže da će po Hekerupovim "ustavnim odredbama" te institucije biti odgovorne u "oblasti administriranja i radnih aktivnosti u funkcionisanju carine". Time će ovaj "ustavni okvir" biti u koliziji sa Rezolucijom 1244, odnosno aminovace secesiju ove južne srpske pokrajine.

REZOLUCIJA SKUPSTINE REPUBLIKE SRBIJE DOSTAVLJENA UNMIK-u, KFOR-u, OEBS-u, UN I NATO-u

Narodna skupština Republike Srbije dostavila je tekst Rezolucije o stanju na Kosovu i Metohiji i položaju srpskog naroda i pripadnika drugih nealbanskih zajednica predstavnicima međunarodne zajednice u toj pokrajini, funkcionerima i organima Ujedinjenih nacija i NATO, kao i predstavnicima zemalja Evropske unije, Kine, Rusije i SAD.

Rezolucija, koju je Skupština usvojila 4. maja, na svojoj trećoj sednici, dostavljena je, kako je saopšteno, sefovima UNMIK-a, Kfora i OEBS-ove misije u Pristini Hansu Hekerupu, Torstenu Sijakeru i Danu Evertsu.

Ovaj dokument je takođe dostavljen generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija Kofiju Ananu, članovima Saveta bezbednosti UN, kao i generalnom sekretaru NATO-a Xorxu Robertsonu.

Tekst rezolucije je dostavljen i predstavnicima zemalja Evropske unije, Narodne Republike Kine, Ruske Federacije i SAD kaže se u saopštenju Informativne službe Narodne skupštine Republike Srbije.

Delegacija holandskog parlamenta u poseti Srpskom nacionalnom veću

POSTOVANJE REZOLUCIJE USLOV ZA IZLAZAK SRBA NA IZBORE

Kosovska Mitrovica, 5. maja Članovi Odbora za spoljnopoličke odnose holandskog Parlamenta boravili su danas u Kosovskoj Mitrovici i posetili Srpsko nacionalno veće, gde su u razgovoru sa Oliverom Ivanovicem, predsednikom Izvršnog odbora, razmatrali pitanje trenutne situacije u Kosovskoj Mitrovici, ekonomsko stanje u ovom gradu, a posebno učešće Srba na predstojećim oktobarskim izborima.

Predsedavajući holandske delegacije Maksim Serhagen smatra da bi izabrani Srbi u budućoj skupštini i institucijama imali priliku za iniciranje rešavanja mnogobrojnih važnih pitanja, životnih pitanja srpske zajednice, uključujući tu i pitanje osiguranja veće bezbednosti, ali i povratka raseljenih lica.

Lider kosmetskih Srba Oliver Ivanovic je upoznao goste sa prilikama bezbednosti na Kosmetu i naglasio da bi ucesce Srba na izborima bilo masovno jedino pod uslovima da se poboljša bezbednosno stanje gradjana, slobodnog kretanja i potpune primene Rezolucije Saveta bezbednosti 1244, koja ukljucuje obavezu omogucavanja povratka raseljenih lica, ali i stvaranje pravnih okvira kojima ce biti sacuvano jedinstvo ove teritorije sa Saveznom Republikom Jugoslavijom. Ovom prilikom Ivanovic je upoznao clanove holandskog parlamenta i sa sadrzajem Rezolucije donete juce u Skupstini Srbije, u kojoj demokratske i medjunarodno priznate vlasti u Beogradu izrazavaju veliku zabrinutost za razvoj situacije ne samo na severu Kosmeta, vec uopste za sve sredine gde je nastanjen srpski zivalj.

Batic o ucescu Srba na kosovskim izborima

UCESTVOVACEMO AKO BUDU UVAZENI DRZAVNI ZAHTEVI

BEOGRAD - Ministar pravde i lokalne samouprave Srbije Vladan Batic u ponedeljak je sefa misije Oebsa na Kosmetu Dana Evertsa upoznao sa uslovima za ucesce srpskih stranaka na izborima na Kosmetu.

"Ako legitimni zahtevi nase drzave budu uvazeni, svi ce ucestvovati na izborima, u suprotnom nece niko", rekao je Batic Evertsu, saopstava Ministarstvo pravde i lokalne samouprave.

"Nasi savezni i republicki organi usvojili su deklaracije i odluke kojima su jasno naznaceni preduslovi za resavanje pravnih okvira Kosova, pa i raspisivanje eventualnih izbora. Te odluke su obavezujuce za sve politicke partije i njihov stav ce biti jedinstven", rekao je Batic.

Batic je Evertsu rekao i da je srpska javnost bila uznemirena odlukom Unmika da postavi carinske punktove na administrativnu granicu izmedju Kosmeta i uze Srbije, navodi se u saopstenju.

Pismo Vladana Batica Karli del Ponte

TRAZIMO DA ODGOVARAJU I DRUGI POLITICKI LIDERI

Beograd - Ministar pravde Srbije Vladan Batic demantovao je juce u pismu glavnom tuziocu Haskog tribunala Karli del Ponte da je u svojim ranijim pismima tvrdio da taj Sud deli selektivnu pravdu, precizirajuci da je samo ukazao da Tribunal nije podigao optuznicu ni protiv jednog politickog lidera Hrvata, Muslimana ili Albanaca.

"Do sada su od strane tuzilastva optuzivani samo politicki lideri Srba, cetiri predsednika (Slobodan Milosevic, Milan Milutinovic, Radovan Karacic i Biljana Plavsic) i neki drugi (Momcilo Krajisnik i Nikola Sainovic), ali ni jedan politicki lider Hrvata, Muslimana ili Albanaca. Zbog toga, javno mnjenje, logicko, stice utisak o selektivnoj pravdi Haskog tribunala", navodi se u Baticevom pismu Del Ponteovoj.

"U Hagu ste nam rekli da bi Franjo Tudjman bio optuzen da nije umro. Zasto ne objavite tu optuznicu, kao sto je posthumno obznanjena optuznica protiv Zeljka Raznatovica Arkana?", isticie ministar pravde. Batic Del Ponteovoj i postavlja pitanje da li su stotine hiljada Srba prognanih iz Hrvatske, stotine ubijenih u "Bljesku" i "Oluji", najveći egzodus u Evropi u 20. veku, smrt najmilijih, izgubljena imovina, zavica, otaxbina, zelje i nade - dovoljni dokazi za utvrđivanje komandne odgovornosti.

"Da li su dovoljan dokaz fotografije muxahedina u muslimanskoj vojsci koji u rukama drze odsecene glave srpskih mladica? Ta je slika obisla citav svet. Da li su dovoljan dokaz Srbi prognani sa Kosmeta, van svojih domova... Na Kosovu jutros nisu zvonila zvona na stotine srpskih crkava jer su gotovo sve porusene", navodi se u pismu.

Batic konstatuje da je "Agim Ceku ubijao Srbe u ratu u Hrvatskoj, a sada je vojni komandant OVK, teroristicke organizacije koju je formirao njen danasnji politicki lider Hasim Taci". "Dokaza za njihove zlocine ima bezbroj, ali ih jos niste optuzili. Tu nema nikakvog politiziranja, nikakvih pritisaka javnog mnjenja, to je samo surova istina", naglasava on u pismu glavnom tuziocu Haskog tribunala. Batic pita Del Ponteovu i kako da odgovori clanovima porodica 1.300 Srba otetih na Kosovu gde su njihovi najmiliji i "zasto nisu optuzeni zlocinci OVK koji su to ucinili i koji i dalje ubijaju i kidnapuju".

"Mi zelimo saradnju sa Haskim tribunalom. Mi cemo smoci snage da priznamo da su neki nasi sunarodnici u ime srpskog naroda cinili zlocine. Mi ne zelimo da nova demokratska Srbija pociva na temeljima nalivenim tudjom krvlju", podvukao je Batic.

"Priznajuci taj greh i prolazeci kroz svojevrсну moralnu katarzu, imamo pravo da trazimo da budu optuzeni i politicki lideri drugih koji su cinili zlocine nad Srbima. Sami ste pomenuli da saradnja treba da bude dvosmerna", navodi se na kraju pisma koje je ministar pravde Srbije uputio Del Ponteovoj.

Sta ce biti s Kosmetom posle donosenja rezolucije

SVE ZAVISI OD INTERESA VELIKIH SVETSKIH SILA

BEOGRAD - Ne treba biti veliki optimista kada je u pitanju rezolucija o stanju na Kosovu i Metohiji i položaju srpskog naroda i pripadnika drugih nealbanskih zajednica - ocenio je Ognjen Pribicevic, predsednik Centra za studije jugoistocne Evrope. On smatra da donosenje takvog akta nije prvi potez nove vlasti po ovom pitanju, ali i da je dobro sto je on donet. - Ovaj, kao i drugi potezi sadasnjeg rezima u Srbiji svakako ce uciniti mnogo vise nego sto je uradjeno ranije kada je u pitanju sudbina Kosmeta - kaze Pribicevic, naglasavajuci da ipak sve zavisi od odnosa velikih sila i njihovih interesa na ovom podrucju.

On kaze da je Srbija, po pitanju ovog problema ucinila najvise sto je mogla i to 5. oktobra uspostavljanjem demokratskog recima, ali da je sada, kako on isticie, na njemu da spasu sta se spasiti moze.

- Zajednicko delovanje UNmik, UN i nasih predstavnika na jugu Srbije svakako je jedini put kojim se moze uraditi nesto na Kosovu i Metohiji, ali u saradnji sa medjunarodnom zajednicom i naravno SAD - rekao je Pribicevic. Pravni ekspert i potpredsednik Gradjanskog saveza Srbije, Dragor Hiber, smatra da je dobro sto je Rezolucija usvojena, bez obzira sto ima pre svega "simbolicki znacaj u sklopu ukupnih napora koji se cine na popravljaju stanja na Kosovu u uslova u kojima zive Srbi i pripadnici ostalih nealbanskih zajednica u pokrajini":

- Rezolucija je usvojena kao reakcija na odredjene dogadjaje i samo po sebi nije rdjavo da se Narodna skupstina o tome izjasni. Medjutim, ona ne treba da umanja druge, narocito diplomatske napore da se sredi situacija na Kosovu. Ne ocekujem da ce rezolucija izazvati posebnu reakciju medjunarodne zajednice, osim politickih komentara.

Hiber podseca da spoljnu politiku ne vodi Narodna skupstina, vec Savezna i, donekle, Republicka vlada.

Pariz o najvisem zakonskom aktu Kosmeta

APEL ZA DOGOVOR UNMIKA I BEOGRADA

PARIZ - Opsti zakonski akt Kosova i Metohije, koji priprema Unmik, treba da bude prihvatljiv za sve stanovnike pokrajine, ukljucujuci i Srbe, izjavio je u petak predstavnik za stampu Ke d'Orseja Fransoa Rivaso, komentarisuci informacije da je civilna misija UN odbila da prihvati amandmane predstavnika Srba na "pravni okvir" za Kosovo i Metohiju.

Rivaso je na redovnoj konferenciji za novinare takodje rekao da francusko ministarstvo inostranih poslova, kad je rec o tom dokumentu, "izrazava zelju da Unmik prethodno obavi konsultacije sa Beogradom".

I Savezna vlada protiv Unmikovog okvira za Kosmet

PRIVATNI DOKUMENT HANSA HEKERUPA!

BEOGRAD 03. Maj 2001 - Savezna vlada ne prihvata dokument o pravnom okviru za Kosovo i Metohiju ni procese koji ne postuju Rezoluciju 1244 SB UN o Kosmetu i smatra da bi trebalo odustati od njegovog donosenja u predlozenom obliku, izjavio je za "Glas" predsednik Saveznog komiteta za Kosovo i Metohiju Momcilo Trajkovic, isticuci da ce se od SB zatraziti da onemoguci donosenje ovog dokumenta.

"Ukoliko se dokument i usvoji on bi bio zapravo dokument sefa civilne misije Unmika Hansa Hekerupa i albanske zajednice. Zato trazimo da se razgovori u Pravnoj grupi nastave i da se postuju principi Rezolucije", naglasio je Trajkovic. Savezna Vlada takodje, prema Trajkovicevim recima, podrzava mirne proteste Srba na severu Kosmeta zbog odluke Unmika da postavi carinske punktove izmedju Srbije i Kosmeta.

Svilanovic razgovarao sa ambasadorima zemalja clanica Saveta bezbednosti UN

NEZADOVOLJAVAJUCI PREDLOG PRAVNOG OKVIRA ZA KOSMET

Savezni ministar inostranih poslova Goran Svilanovic pozvao je juce u Savezno ministarstvo za inostrane poslove ambasadore stalnih clanova Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, akreditovane u SRJ (Francuska, Kina, Rusija, SAD, Velika Britanija), kao i trojku Evropske unije, koju predvodi ambasador Svedske, da bi ih obavestio o jugoslovenskim stavovima u vezi s radom na pravnom okviru za izbore na Kosovu i Metohiji, saopstilo je Savezno ministarstvo za inostrane poslove.

Ministar Svilanovic je istakao da SRJ podrzava proces formiranja privremenih institucija samouprave na Kosovu, ali iskljucivo u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti i uz postovanje teritorijalnog integriteta i suvereniteta SRJ. On je, medjutim, izrazio iznenadjenje i nezadovoljstvo cinjenicom sto nijedan sustinski amandman srpskog predstavnika u radnoj grupi za stvaranje pravnog okvira nije prihvacen. Postojeci nacrt pravnog okvira ne predvidja zadovoljavajuce mehanizme za zastitu interesa srpske zajednice na Kosovu i Metohiji, isticu se u saopstenju.

Ministar Svilanovic je izrazio nadu da ce predstojeci sastanak predsednika SRJ Vojislava Kostunice i njega sa generalnim sekretarom Ujedinjenih nacija Kofijem Ananom biti prilika da se ovo pitanje razmotri u skladu s Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti.

Prof. Stojanovic o najvisem aktu Pokrajine

USTAV KOSMETA DONET U RAMBUJEU

BEOGRAD 03.maj 2001.- Sustina privremenog ustava Kosmeta sadrzana je u sporazumu iz Rambujea, u okviru koga je predvidjena i lokalna samouprava, kaze profesor medjunarodnog prava Radoslav Stojanovic.

- Nisam citao srpske amandmane i ne znam zasto su odbijeni, ali u Rezoluciji 1244 pise da ce se unutasnje uredjenje Kosmeta resavati na osnovu sporazuma iz Rambujea, sto znaci da je ustav iz ovog sporazuma unet u Rezoluciju 1244. Prihvatajuci ovaj dokument UN, prihvatili smo da Kosmet bude deo SRJ pod medjunarodnom upravom, naglasava Stojanovic. Komentarisuci izjavu pomocnika jugoslovenskog predstavnika u grupi za izradu privremenog ustava Kosova Dusana Celica, Stojanovic kaze da bi Celic trebalo pazljivije da prouci Rezoluciju, u kojoj se definise unutasnje uredjenje Kosova.

- Donosenje privremenog kosovskog ustava ne znaci gubitak Kosmeta. Ono formalno i dalje ostaje pod suverenitetom Srbije, ali unutasnje uredjenje vrsi onaj ko obavlja protektorat, u ovom slucaju to je medjunarodna zajednica, koji donosi zakonska akta, isticu ovaj ekspert.

Ako bude donet ustav kakav je definisan u Rambujeu, Stojanovic tvrdi da Srbi nece biti diskriminirani: "Ni srpske, ni albanske amandmane sadasnja medjunarodno-protektorska vlast na Kosmetu nece usvojiti, ako su u suprotnosti s Rambujeom". Da li se pomenuti sporazum moze ponistiti i da li se predlozenim srpskim amandmanima to moze postici?

- Pregovorima se moze sve postici, jer Rambuje nije Biblija, ali se pre toga mora srusiti Rezolucija UN. Mislim da se

takvi pregovori nece voditi, jer ce medjunarodna zajednica iskoristiti svoje pravo po Rezoluciji 1244 da donese taj ustav.

ODGOVOR PREDSEDNIKA NEMACKE NA PISMO PATRIJARHA PAVLA

U Srpskoj patrijarsiji juce je saopsteno da je na pismo Njegove svetosti patrijarha srpskog gospodina Pavla, koje je on polovinom marta - povodom situacije na Kosovu i Metohiji i u opstinama Bujanovac, Presevo i Medvedja, kao i u severnom delu Makedonije - uputio generalnom sekretaru UN Kofiju Ananu i predsednicima SAD, Rusije, Nemacke, Grcke, Francuske, Engleske i Italije, stigao odgovor predsednika Savezne Republike Nemacke dr Johana Raua. Na apel patrijarha Pavla da se zaustavi "jedno od najvećih zala savremenog sveta" ciji je ucinak na Kosovu i Metohiji stravan: unisteno je oko stotinu neprocenjivo vrednih srpskih hramova, proterano vise od 250 hiljada ljudi, na hiljade ubijeno i oteto, predsednik SR Nemacke odgovara da deli zabrinutost zbog "najnovijih nasilnickih cinova u tome regionu". "Po mome shvatanju", pise dr Johan Rau, "uzrok tekuceg nasilja jeste nakupljena mrznja i duboko nepoverenje medju raznim etnickim grupama na Kosovu, sto je posledica i represivne politike bivseg predsednika jugoslovenske drzave Milosevica".

"Pomirenje izmedju pojedinih grupa na Kosovu je, s obzirom na razmeru nasilja u proslosti, teski i dugotrajni proces, koji se, na zalost, ne odvija bez protivudaraca. Medjutim, ubedjen sam u to da ce medjunarodna zajednica uciniti sve sto joj je moguće kako bi okoncala nasilje. Cilj svih napora mora biti multietnicko, demokratsko Kosovo. U dijalogu sa ljudima dobre volje, koji strpljivo i hrabro neguju zajednicki zivot na Kosovu, Srpska pravoslavna crkva je vazan partner. Bodrimo Vas da ovim putem i ubuduće koracate" - pise Srpskom patrijarhu predsednik Nemacke, napominjuci da ce "mirni sazivot biti moguc samo na osnovu uzdrzavanja od nasilja i priznavanja svih opravdanih interesa etnickih grupa". Tvrdeci da je "Nemacka spremna da i finansijski pomaze nastojanja koja grade pomirenje", dr Johan Rau pise da je nemacka Savezna vlada "vec stavila na raspolaganje milion nemackih maraka na dobro srpskog stanovnistva na Kosovu, a planira da tu pomoz i dalje razvija", uveravajući poglavara SPC da ce se, u razgovorima sa politinarima iz tog regiona, zalagati "za mirni sazivot svih etnickih grupa".

Vojislav Kostunica otputovao u Njujork

GLAVNA TEMA KOSOVO

Vashington - "Drzavnik godine" Vojislav Kostunica, kako je najavljeno, pocece sutra posetu SAD upozorenjima na eskalaciju krize na Kosovu i u njegovom okruzenju - uz poziv medjunarodnoj zajednici da se suoci sa stvarnoscu i opredeli se za mere kojima ce se spreciti nova eksplozija na Balkanu.

Jugoslovenski predsednik posvetice tome svoje izlaganje na svecanosti u Njujorku, gde ce mu tamosnji Institut Istok-Zapad dodeliti tradicionalnu nagradu "drzavnik godine." Imajuci u vidu razvoj dogadjaja na Kosovu i jugu Srbije, kao i u susednoj Makedoniji, izvesno je da ce to biti glavna tema svih razgovora tokom njegovog celodnevnog njujorskog programa.

Dolazak specijalnog aviona sa delegacijom iz Beograda (pored sefa drzave, tu su jos potpredsednik Savezne vlade i ministar za ekonomske odnose sa inostranstvom Miroljub Labus i ministar inostranih poslova Goran Svilanovic) ocekuje se u Njujorku kasno veceras po lokalnom vremenu. Za utorak je, za pocetak, planiran susret Vojislava Kostunice sa generalnim sekretarom Ujedinjenih nacija Kofijem Ananom, kojim ce - prema najavi iz Ananovog kabineta - dominirati kosovska tema, sa pratecim krizama u Presevskoj dolini. Posto se, istim poslom, od jutros u Njujorku nalazi i sef civilne uprave UN na Kosovu Hans Hakerup, u svetskoj organizaciji bice uprilicen i njegov susret sa Kostunicom i Svilanovicem. Posle razgovora u sedistu UN, predsednik SRJ bice sutra gost na rucku koji mu priredjuje ugledni njujorski Savet za medjunarodnu politiku. Tom prilikom - kao i na svecanosti veceri, za 700 zvanica, koju priredjuje Institut Istok-Zapad povodom dodeljivanja nagrade "drzavnik godine" - ocekuju se istupanja Vojislava Kostunice posvecena aktuelnim politicko-ekonomskim pitanjima razvoja i odrzavanja Srbije i SR Jugoslavije, ukljucujuci i bezbedonosnu situaciju u regionu.

Jugoslovenska delegacija prebacuje se u utorak uvece iz Njujorka u Vashington, gde predsednika SRJ ocekuju u sreu razgovori sa potpredsednikom SAD Ricardom Cejnijem, savetnikom za nacionalnu bezbednost Kondolizom Rajs i dravnim sekretarom Kolinom Paelom, a, verovatno, i kraci neformalni susret sa predsednikom Xorxom Busom. Pre polaska u Beograd (sreda uvece), predvidjeno je Kostunicino istupanje na rucku koji mu priredjuje prestonicki Kejto institut, kao i susret, u nedavno otvorenoj Ambasadi SRJ, sa predstavnicima dijaspore.

Dolazak Vojislava Kostunice u Vashington usledice neposredno posle posete glavnog tuzioca Haskog tribunala Karle del Ponte - koja od SAD trazi pojacani pritisak na Beograd radi uspostavljanja pune saradnje sa Medjunarodnim sudom za ratne zlocine u bivsoj Jugoslaviji. Njeno nezadovoljstvo sadasnijim stepenom saradnje se, po svemu sudeci, nece odraziti na sutrasnje zasedanje Izvrsnog odbora Svetske banke, na kome je najavljena odluka o prijemu SRJ u clanstvo ove medjunarodne finansijske institucije.

Slobodan Pavlovic (Sense)

Zbog "OVK", kriticko u Kosovskoj Vitini

SRBI PRETE ISELJAVANJEM

PRISTINA (Sma) - Situacija u Kosovskoj Vitini uz granicu s Makedonijom krajnje je kriticka, a preti opasnost da svi Srbi krenu u konvoju prema centralnoj Srbiji posle teroristickog napada izvrsenog oko 17.30 casova u centru grada u nedelju, u kome su iz automatskog oruzja nanete teske telesne povrede Draganu Dajicu.

Crkveni izvori prenose da od ponedeljka traju pregovori lokalnog rukovodstva Srba, kako bi se zaustavilo najavljeno masovno iseljavanje. Na sastanku Kriznog staba, kako je potvrdio jedan od clanova Aca Nikolic, odluceno je da konacna

odluka bude doneta posle susreta s predsednikom Jugoslovenskog komiteta za Kosmet Momcilom Trajkovicem i civilnim administratorom Vitine. "Ukoliko bezbednost ne bude povecana, moramo krenuti, jer je zivot preciji", stoji u apelu upucenom jugoslovenskom Komitetu za Kosovo i Metohiju, komandi Kfora i Hekerupu.

U granicnom pojasu Vitine, s centralnom Srbijom i Makedonijom, u poslednja 24 casa pristigle su brojne jedinice tzv. OVK koje se prebacuju na teritoriju Makedonije, a ciji pripadnici usput pljackaju domacinstva i imovinu tamsnjih bivskih drzavnih preduzeca.

Rolan Bartecko, placenik koji je za pare ubijao Srbe u Hrvatskoj, Bosni i na Kosovu

KRVAV TRAG PLACENIKA

03. Maj 2001Tridesetogodisnji Nemac Roland Bartecko pronasao je na Kosovu ono sto mu je, prema navodima supruge i novostecenih prijatelja, nedostajalo u zavicaju - "prava osecanja i ljudsku srdacnost kojih nema u ledeno hladnoj Nemackoj."

Prosle sedmice je Bartecko uhapšen u Pristini pod sumnjom da je izvršilac napada na službenike jugoslovenske kancelarije u kome je poginula jedna, a ranjene cetiri osobe srpske nacionalnosti.

Zvanicnici u Berlinu su agenciji Beta, posle hapsenja Barteckog, potvrdili njegov identitet i naveli da se sa nemacke strane u sadasnjofazi istrage ne mogu ocekivati dalje izjave za javnost. Nemacki mediji u medjuvremenu su razotkrili vise detalja iz dosadasnjeg zivota bivseg stapskog podoficira nemackih oruzanih snaga. Bundesveru je, naime, kao nizi oficir, Bartecko pripadao do 1991. godine. Tada je, kako pise nedeljnik "Spigl", otpuzten "zbog krsenja vojne discipline". Kao pripadnik padobranskih jedinica Bartecko je završio diverzantsku obuku tokom koje je savladao i rukovanje eksplozivom.

Nakon otpustanja iz vojske, Bartecko je neko vreme boravio u Belgiji, a sustanari iz jeftinih stanova koje je tada iznajmljivao secaju se da je imao cudnovatu sklonost ka oruzju. Kratko posle toga obreo se u bivsoj Jugoslaviji gde se pod imenom "Matijas" borio kao placenik najpre na strani hrvatskih snaga, potom u sastavu muslimanskih jedinica u Bosni.

U Nemackoj se, prema navodima "Spigla", Bartecko opet pojavio tek 1996. Policija ga je uhapsila, ali uskoro pustila jer navodi nemacke drzavne bezbednosti o njegovoj placenickoj delatnosti nisu bili pokriveni sa dovoljno dokaza. Prema nemackim zakonima, sluzba u inostranim vojnim jedinicama nije kaznjiva ukoliko nema konkretnih dokaza da su u vreme njenog obavljanja pocinjena krivicna dela. Nemacka i austrijska policija su potom raspisale poternice za placenikom iz Hrvatske i Bosne, ali zbog ulicnih kradja. U dva navrata je Bartecko bio i u zatvoru u Minhenu, da bi potom odlucio da ode na Kosovo gde se pridruzio tzv. OVK.

Kako je ime Roland bilo neprikladno za novo okruzenje, Bartecko se "prekrstio" u Sabana. Supruga mu je postala Valjbona Mustafa, navodno odusevljena njegovim "smislom za socijalromantiku". Posle intervencije NATO, u Kosovskoj Mitrovici je osnovao "bezbednosnu sluzbu" koja, kako pise nemacki magazin, "nije nista drugo nego sinonim za teror i reketiranje".

U medjuvremenu istrazni organi Unmika ispituju da li je Bartecko, po nalogu albanskih ekstremista, izvršio i tri druga velika bombaska napada na Kosovu. Rec je o atentatu na Centar za mir i toleranciju u Pristini u avgustu 2000. godine, napadu na predstavnika Beograda Stanimira Vukicevica 22. novembra 2000. u kojem je poginuo njegov vozac i o masakru nad srpskim stanovnicima Kosova 16. februara kod Podujeva. U autobusu koji je naleteo na 220 kilograma postavljenog eksploziva poginulo je najmanje desetoro odraslih i dece, a vise desetina ljudi je ranjeno. Pristinski advokat uhapšenog Nemca, Tom Gasi, rekao je za "Spigl" da do sada "nije video nijedan od navodnih dokaza" i da "ne veruje da je njegov klijent izvršio napad na jugoslovensku kancelariju." List medjutim dodaje da "ovo verovanje, s obzirom na podudarnost Barteckovih otisaka prstiju sa onima na ostacima eksploziva nece mnogo pomoci".

Istragu protiv Barteckog u ime UN vodi drzavni tuzilac iz Frankfurta Peter Kornek, specijalista za organizovani kriminal. Njegov cilj je pre svega, prema navodima "Spigla", da dospe do onih po cijem je nalogu Bartecko radio, a za koje pretpostavlja da se nalaze u "krugovima siptarskog vodjstva na Kosovu".

Prikupljajuci dokaze protiv Barteckog, tuzilac Kornek razmatra i mogucnost da istragu i dalji postupak preseli u Nemacku, uz ocenu da su "pravne mogucnosti za gonjenje ovakvih slucajeva na Kosovu ogranicene". Barteckom, koga za sada istrazni sudija tereti za ubistvo, nanosenje telesnih povreda i terorizam, preti 40 godina zatvora. Zbog opasnosti da u oruzanoj akciji pripadnika OVK bude oslobodjen iz zatvora Pristini, Bartecko je pre nekoliko dana prebacen u izuzetno dobro cuvanu americku vojnu bazu "Bondstil" kod Urosevca.

Prekjuce u Zubinom Potoku

DANSKI VOJNICI UBILI SRPSKOG MLADICA

Kosovska Mitrovica, 7. maja (Tanjug) Patrola Kfora i UNMIK policije je sinoc, posle zaustavljanja vozila i pokusaja pretresa trojice putnika srpske nacionalnosti kod sela Jagnjenica, opstina Zubin Potok, ubila Dejana Milovica, iz sela Gornje Korinje, opstina Zvecan, saznaje danas Tanjug iz srpskih izvora u Mitrovici.

Druga dvojica putnika privedena su u policijsku stanicu u juzni deo Kosovske Mitrovice, precizirao je ovaj izvor, napominjuci da su incident izazvali danski pripadnik Kfora i UNMIK policajac koji su citav sat na tom mestu zaustavljali vozila i po najvecoj kisi vrsili pretres putnika.

Patrola Kfora i UNMIK policije se ponasala drsko i divljacki, drmusajuci i vukuci za ruke putnike i izbacujuci iz vozila cak i zene sa malom decom koje je drzala na kisi, navodi srpski izvor.

Kada je naislo vozilo sa trojicom Srba, patrola ih je izvela iz kola i drsko i silexijski pokusala da ih pretrese.

Milovic je pokusao da pobegne, na sta su danski vojnik i UNMIK policajac otvorili vatru, smrtno ga ranivši. Danac je ispalio u Milovica cetiri, a policajac dva metka.

Srpski izvor navodi da Milovic nije pucao niti drzao u ruci pistolj koji je, prema tvrdnjama Kfora, navodno nadjen kod njega.

Zajednicka patrola Kfora i UNMIK policije nije dozvolila kolima hitne pomoci iz Zubinog Potoka da ukazu pomoc smrtno ranjenom Milovicu, vec je cekala doktora Kfora. Dok je ovaj stigao, Milovic je izdahnuo.

U saopstenju Pres sluzbe multinacionalne brigade Kfora "Sever", koje je jutros dostavljeno Tanjugu, navodi se da se incident dogodio sinoc oko 20 casova kod sela Zupce, gde Kfor i UNMIK policija imaju mobilni kontrolni punkt u cilju sprovodjenja akcije potrage za ilegalnim oruzjem.

Kako se tvrdi u saopstenju, tri osobe su naisle u kolima i kada je patrola htela da ih zaustavi jedna od njih je pokusala da pobegne, otvarajuci vatru na patrolu Kfora i UNMIK policije.

Patrola je uzvratila i smrtno ranila to lice u grudi i stomak, a lekar Kfora, koji je ubrzo stigao na mesto incidenta, konstatovao je smrt, kaze se u saopstenju Kfora.

Protest politickog komiteta za odbranu severnog Kosmeta

JOS JEDAN SMISLJENI ZLOCIN KFORA

Kosovska Mitrovica, 7. maja Politicki komitet za odbranu severnog Kosmeta osudio je, na danasnjoj konferenciji za novinare, ubistvo Dejana Milovica (35) iz Zvecana, navodeci da je to provokacija danskih vojnika u sastavu Kfora i jos jedan smisljen zlocin uperen protiv Srba. Kako je rekao dr Milan Ivanovic, clan Politickog komiteta za odbranu severnog Kosmeta, Srbi ce traziti da obdukciju ubijenog Milovica obavi ekipa srpskih lekara.

Ivanovic tvrdi da je Milovic ubijen kada je krenuo da pobegne iz auta, posto je prethodno video bahato ponasanje danskih vojnika koji su obavljali kontrolu pretrage oruzja na putu Kosovska Mitrovica - Zvecan - Zubin Potok kod sela Jagnjenice. Ubijen je sa tri metka u ledja, u predelu pluca i na licu mesta ostao

mrtav. Ovaj najnoviji zlocin dogodio se u prisustvu 15 vojnika Kfora i dva policajca UNMIK.

- Milovic - kaze dr Ivanovic - nije pucao iz pistolja koji je posedovao.

Od danas, odluceno je u Komitetu, bice zabranjen prolaz svim vojnicima iz danskog sastava Kfora na putnim pravcima severnog Kosmeta. O ovom dogadjaju, receno je na danasnjoj konferenciji Politickog komiteta, obavestena je i komanda severnog sektora Kfora u Kosovskoj Mitrovici.

IZ PRITVORA PUSTENI BRANKO I BUDIMIR MILENTIJEVIC

Kosovska Mitrovica, 7. maja Nakon saslusanja pred policijom UNMIK-a, danas po podne iz pritvora u juznom delu Kosovske Mitrovice pusteni su Branko i Budimir Milentijevic.

Oni su privedeni sinoc posle incidenta u selu Jagnjenica kada su pripadnici medjunarodnih mirovnih snaga na kontrolnom punktu ubili Dejana Milovica iz Zvecana.

TRAJKOVIC OSUDIO UBISTVO

Predsednik Jugoslovenskog komiteta za Kosovo i Metohiju Momcilo Trajkovic najostrije je sinoc osudio ubistvo Dejana Milovica na putu izmedju Kosovske Mitrovice i Zubinog Potoka.

"U nemoci da se medjunarodne vojne snage na Kosovu obracunaju sa albanskim ekstremistima, one su sada veoma agilne u navodnom zavodjenju reda i spremne da ubijaju ljude kada su na zadatku u srpskim sredinama", rekao je Trajkovic agenciji Beta, reagujuci na ubistvo srpskog civila.

Trajkovic je zatrazio da hitno budu utvrdjene okolnosti pod kojima je Milovic ubijen i da u istrazi i obdukciji ucestvuju i eksperti iz Jugoslavije.

On je, takodje, od sefa civilne uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu Hansa Hekerupa i komandanta Kfora generala Torstena Skijakera zatrazio da informisu jugoslovensku vladu o motivima za ubistvo Milovica.

Kfor je saopstio da je njegova mobilna patrola na putu Kosovska Mitrovica - Zubin Potok u samoodbrani ubila Dejana Milovica. Srbi u Kosovskoj Mitrovici, medjutim, tvrde da nije bilo povoda da Milovic bude ubijen.

Crkva i drzava u postkomunizmu

SLOBODNA CRKVA U SLOBODNOM DRUSTVU

Nije jasno zasto se u "resavanju" odnosa crkve i drzave u nas nije maklo s mrtve tacke, cak ni skoro citavu deceniju od sloma Titove Jugoslavije. Sigurno je, medjutim, i to da se sve vreme o ovom znacajnom i nadasve aktuelnom pitanju u javnosti uglavnom cutalo. Doduse, povremeno su se iz okrilja Srpske pravoslavne crkve culi neki zahtevi za menjanje postojeceg stanja. No i oni su, po pravilu, bili kratkog daha, ostajuci bez ikakvog odgovora. Zbila se tako jedna doista cudna stvar. Socijalizam je konacno otisao odavde, ali su zato na neki volseban nacin ostali na snazi njegovi zakonski propisi kojima je konstituisan položaj crkve u drustvu! A posledice ovoga vise su nego ozbiljne i dalekosezne.

Naime, ovakvim normativnim aktima crkva se odvaja od drzave i cak podredjuje njenim interesima, te potiskuje iz sistema javnih drustvenih ustanova i smesta iskljucivo u podrucje covekove "privatnosti". Time se vera u stvari proglašava za "nejavnu" i "izdvojenju" privatnu stvar, a covek kao vernik unapred izopstava iz politickog procesa. Ne treba biti mudrac pa shvatiti sta sve ovo stvarno znaci za crkvu, koja svoju tradicionalnu drustvenu ulogu povesno ostvaruje upravo integrisanjem u ideoloski i drzavni aparat vlasti, "rukovodeci se" pri tom tzv. teorijom simfonije ili saglasja. Ovakvo nacelo, tipicno za ceo pravoslavni svet, u svom "idealtipskom vidu" podrazumeva blisku saradnju

države i crkve u pitanjima od vitalnog nacionalnog znacaja, no i njihovu punu autonomnost u okviru vlastitog domena delovanja.

Podredjenost drzavi

Pridrzavajući se takve strategije, Srpska crkva je, istorijski gledano, stekla i održala status snage kojoj je pripala važna uloga u nacionalno-drzavnom integrisanju srpskog naroda, te konstituisanju njegovih politickih zajednica. To bi ujedno znacilo da ona nikada nije "gradila" niti razvijala zaseban politicki subjektivitet nasuprot drzavnom ili mimo njega! Da li je onda uopšte potrebno isticati kako je proklamovanje i "uspostavljanje" principa crkvene podredjenosti drzavi moralo imati zaista katastrofalne posledice za SPC?! Jer, time je ponistena i razorena jedna od vodećih komponenti njene tradicionalne strategije drustvenog delovanja, ali i blokirana sama dinamika crkvenog zivota.

U danasnjem jugoslovenskom drustvu problem nije i ne može ni biti u tome što je crkva odvojena od drzave. Tako i treba da bude, a tako odavno već i jeste u citavom civilizovanom i demokratskom svetu. Ono što se, pak, zameralo partijama na vlasti u doba Milosevicevog rezima jeste da su - nasledjujuci strukture i organe, sredstva i nacela komunistickog sistema - na novi, no nista manje efikasan, način onemogućile demokratski dijalog u drustvu, te podelu odgovornosti sa svima ostalima, pa i crkvom. Drugim recima, crkvi nije dopusteno da zauzme ono mesto u drustvu koje joj pripada shodno njenim duhovnim i moralnim vrednostima. Da bi to uopšte bilo moguće, drzava mora postati ideoloski neutralna i odreci se svog dosadasnjeg monopola nad obrazovanjem i vaspitanjem, te osigurati u okviru svojih nadležnosti da se u drzavnim okolama izvodi fakultativna verska nastava.

Isto tako, religija se mora valorizovati kao konstitutivan cinilac drustva, kao što je neophodna i promena dosadasnjeg eminentno komunistickog ustavnog i zakonskog tretiranja crkve kao ustanove čije delovanje pripada isključivo domenu čovekove "privatnosti". Takvim normativnim uredjenjem mesta i uloge crkve u drustvu - čiji, inace, slogan glasi: "Vracanje u Evropu" - izgoni se u stvari hriscanstvo kao sam evropski temelj, ustupajuci mesto jednom cudnovatom hibridu "hriscanstva bez crkve".

Instrumentalizacija i odugovlacenje

Prema tome, problem koji ovde nastaje javlja se tek ukoliko se ne obezbede zakonski uslovi za slobodu crkvene delatnosti, već se odnos prema crkvi prepusti "praksi" ideoloskog i politickog voluntarizma, stvarajuci povoljne uslove za svakovrsnu crkvenu instrumentalizaciju. Kada se, medjutim, veli da je danas preko potrebno i na normativnom planu "garantovati" slobodno i samostalno crkveno delovanje, ne misli se samo na oblast "usko religioznih stvari". To nije nevažno spomenuti, upravo stoga što je komunisticki rezim proklamovano nacelo crkvene podredjenosti drzavi koristio čak i za neposredno mesanje u same liturgijske okvire, unoseći u njih potpuno strane elemente koji su ih mogli razbiti. U domen crkvene slobode, pored toga, spada i njeno učestvovanje u javnom zivotu, kao i uticaj na odlucivanje o pitanjima od vitalnog i sudbinskog znacaja za srpski narod.

Takodje, konacno bi se moralo realizovati i u nas ono što uveliko već postoji u modernom i demokratskom svetu - razdvojenost drzave i crkve, koja čini nedopustivim svako drzavno mesanje u "unutrasnje crkvene stvari". U tom smislu, pitanje promene položaja crkve u našem drustvu danas je "sudbinski" povezano s pitanjem njegovog demokratskog preobrazaja. Bez demokratije, naime, ne može biti ni slobodne crkve u slobodnom drustvu! Zato i zvuči sasvom logično naglaseno zalaganje Srpske pravoslavne crkve za demokratsko, pravno i pluralisticki organizovano drustvo, a pogotovo drustvo s pouzdanim garancijama za postovanje ljudskih prava i sloboda. Ovakvo insistiranje na politickom pluralizmu prirodno je i otuda što upravo pluralizam predstavlja izvorno svojstvo pravoslavlja "usadjeno" u samo biće pravoslavne

crkve.

Koji su, medjutim, pravi razlozi njenog pristajanja na skoro nedogledno odugovlacenje resavanja "gorucih problema" egzistencije i položaja u drustvu nije lako reci. Ali, zato smo dužni postaviti bar neka od mnogih pitanja koja nam se nameću. Zasto, recimo, Srpska pravoslavna crkva nije "efikasnije upotrebila" naglo naraslu energiju i sve snaznije okretanje ka veri i crkvi na ovim prostorima, energicnije i istrajnije se boreći za ostvarivanje svojih prava? Sta ju je, zapravo, u tome sprečavalo? Možda procena da još nije prispeo pogodan trenutak? Tipično "vizantijska logika" da nista ne valja činiti ishitreno i nepromišljeno, već mudro i strpljivo "ići na duge staze"? Ili uverenje da je u apokalipticnoj situaciji sveugroženosti srpskog naroda štetno sve što previse "talasa" i ugrozava stabilnost drzavne zajednice? A možda - dobro znana vezanost ove crkve za "svoju" drzavu i upućenost na saradnju s njom u momentima od presudnog znacaja za sudbinu naroda i zajednice?

Strategija vladanja

Sva ova nagadjanja pripadaju domenu nasih čistih pretpostavki! A što se tiče ponasanja "vladajuće političke elite" u protekloj deceniji, tu su stvari mnogo jednostavnije i jasnije. To što je zvanična politička vlast, uprkos nekim važnim promenama u svom odnosu prema crkvi, ipak precutno prelazila preko svih njenih zahteva nije nimalo slučajno. I nije nimalo "nelogično" to što se odlucila za "taktiku" odlaganja i odugovlacenja, uprkos saznanju da se crkva ovde više ne može ignorisati, da se o nekim pitanjima bez nje ne može razgovarati, i da joj se mora pružiti ruka, makar i samo da bi se od nje zatražila pomoc u resavanju sve težeg balasta pretećih problema. Jer, prisetimo se: upravo ovakvo ponasanje predstavljalo je deo već vidjene i mnogo puta "proveravane" strategije vladanja na opstem drustvenom planu. One, koja po svaku cenu nastoji spreciti inace neizbežne promene za koje su uslovi već odavno sazreli. A što se crkveni zahtevi za menjanje prezivelih koncepata, shema i odnosa nisu izricito odbacivali, to je isključivo bilo zbog ispravne procene

Miloseviceve "elite" da joj je pomoc crkve preko potrebna. Da bi se zadržala "tehnologija vladanja", kojom se osigurava održavanje statusa kvo, ili bar maksimalno proizvoda i odlaze vreme promena, opredelilo se za cutanje! Pa ipak, pitanje odnosa crkve i drzave ne moze se u beskonacnost odlagati i zanemarivati. Jer, sam zivot delovao je vec u ovom pravcu, a ono sto se dogodilo moraze kad-tad i da se registruje na normativnom planu. Toga bi morala biti svesna, svakako, i sadasnja politicka vlast i shodno svom demokratskom naznacanju ne oklevati predugo!

Gordana ZIVKOVIC

Slika: Bdenije u Konculu

MONASENJE U KONCULU

Ovaj manastir, koji se nalazi nedaleko od Raske, iznad Ibra i koji je posle 310 godina propojao prosle godine, doziveo je i prva monasinja u njemu.

Prispeo je narod kako iz okoline, tako i iz Beograda, Jagodine... Tu je bilo monastvo iz Decana, Crne Reke, Sopocana, Djurdjevih Stupova, Gracanice...

Monasenje je izvrsio njegovo preosvestenstvo episkop Rasko-prizrenski g. Artemije, a sasluzivali su iguman decanski Teodosije i crnorecki Nikolaj. Zamonasene su sestre Stefanija i Aleksandra koje su dobile monaska imena Justina i Evpraksija.

Po završenom cinu monasinja, vladika Artemije se obratio igumaniji mati Katarini:

Evo, poveravam ti pred Bogom ove nove pocetnice. Poucajav ih da zive u strahu Bozijem i u svima vrlinama, pazeci vrlo budno da zbog neradjenja tvog ne pogine dusa njihova. Jer, imas dati odgovor Bogu na dan Suda.

Ti, pak, sestra Justna i ti, sestra Evpraksija pokoravajte se u svemu starici kao Hristu, i budite u svemu trpeljive, smirene, poslusne, krotke i cutljive, pa cete naci blagodat pred Bogom i spascete se.

U ime Oca i Sina i Svetoga Duha - Hristos vaskrse, braco! Nalazimo se u vaskrsnom periodu, u vremenu izmedju Vaskrsenja Hristovog i Njegovog slavnog vaznesenja na nebo. Taj period jeste period cuda. I danas, ova nedelja posvecena je jednom takvom predivnom cudu - isceljenju raslabljenog koji je 38 godina lezao nepomican na postelji svojoj. Isceljenje raslabljenoga bolesnika ravno je cudu Vaskrsenja. Zato se taj dogadjaj i pominje u ovom periodu da bi se pokazala sila Bozja - ona koja je bila da izleci i podigne uzetoga coveka od 38 godina - ta ista sila vaskrsla je i Gospoda Hrista treci dan iz groba. Ali ne samo to - mi veceras ovde sabrani, u ovoj staroj roda nasega - svedoci smo trosrukog Vaskrsenja. Ovaj manastir Koncul sv. Nikole zapusteo je kao manastir pre vise od tri stotine godina. Niko

ne pamti kad je ovde neko ziveo i nema spomenika kad je ovde neko zadnji monasen.

Posle 310 godina, ovaj manastir je vaskrsao. Iz pepela, iz zemlje, ponovo je iznikao na svetlost dana dolaskom ovih sestara koje su dosle ovde da posluze Bogu i svome rodu. Ali gle, i ove monahinje koje su dosle - to su vaskrsla ljudska bica. One su u zadnje dve godine prosle put Golgote Hristove smrti i vaskrsenja. One su bile u manastiru Sv. Trojice kod Prizrena. Posle tragicnog rata na tim prostorima, kada je nastalo stradanje nasega naroda, ove monahinje nase ispred noza su utekle. Uvece su izašle iz svoga manastira u Gracanicu, a te noci manastir je spaljen. to se moze racunati smrt i Vaskrsenje. I ne samo to.

One su posmatrale rusenje svoga manastira - ne samo da je zapaljen, nego je posle i miniran i razrusen do temelja. Taj bol njihov samo je Bogu poznat.

One su onda skitale od nemila do nedraga, promenile vise manastira dok se nisu skrasile u ovoj nasoj staroj svetinji. Da bi one vaskrsle, vaskrsao je i ovaj manastir. Nije li to cudu Bozje, braco i sestre, na pocetku treceg milenijuma.hriscanstva?

Cudo! Nista manje cudu od vaskrsenja cetvorodnevnog Lazara, cerke kneza Jaira ili vaskrsenje sina nairske udovice. Ali ima i trece vaskrsenje.

Ove dve mlade dusekoje su se odlucile da ostave svet i sve u svetu, da ostave svoje srodnike, svoje skole, svoju perspektivu i da se posvete Bogu. To je smrt. I veceras kad su ovde dosle u belim haljinama kao u belim pokrovcima, one su tada umrle za ovaj svet. Ali su i vaskrsle, vaskrsle za zivot vecni, vaskrsle za novi zivot u Bogu, za zivot monaski, za zivot andjelski.

Svi, svi vi ovde sabrani, braco i sestre, svedoci ste ovih cuda Bozjih. Samo vase prisustvo jeste cudu Bozje. Stotinama godina nije se ovoliko naroda sabiralo u ovaj manastir na molitve, na bdenije, na liturgije. A evo, vi ste dosli sa raznih strana. Nemoguće je navesti sve odakle vas ovde ima.

Sta je to sto vas je dovelo ovde?

Vaskrsla sila Gospoda Isusa Hrista, svetlost Jevandjelja Njegovog i svetlosti svetinja ovoga manastira. Ovde nismo samo prisutni mi, ovde je prisutan i sam Hristos, sa Svojom majkom, Presvetom Bogorodicom, sa Sv. Nikolajem, kome je svetinja posvecena, sa svim svetim dusama koje su se ovde podvizavale pre sest stotina i sedam stotina godina i zivotom svojim Bogu ugodili. Svi su oni veceras ovde i blagodat Bozija je sa nama - osećamo je u svojoj dusi i u svome srcu.

Ono sto mi ovde veceras osećamo, svaki za sebe i svi skupa nema reci ljudske koja to moze objasniti i izraziti. Eto, i nas narod, koji prolazi svoju Golgotu, svoje stradanje, svoje raspece, pokazuje time da je narod Bozji, da je narod

Hristonosac i Bogonosac.

I vaskrsenje nasih manastira - Dubokog Potoka i ovde Koncula i sutra Sv. Georgija - Djurdjevih Stupova jesu garancija i zalog da ce i nas narod iz svih ovih stradanja, nevolja i iskusenja vaskrsnuti zato sto je sa Bogom i sto je Bog sa nama. Potrebno je samo da se svi, pojedinačno i skupno, obratimo na put predaka nasih koji su nam ove svetinje zidali i ostavili da se u njima poju liturgije ovog sveta kao i onog.

Neka bi dao Bog da se kroz ovaj vecerasnji cin monasjenja ove dve nase monahinje, da one budu molitvenici pred prestolom Bozjim za narod nas. One su duzne da se mole ne samo za sebe, nego i za sve nas i za ceo narod.

Ali, culi ste, braco i sestre, sta su one Bogu obecale. To su ljudska bica i njima je potrebno pomoci i njima je potrebna nasa pomoc i nase molitve. Zato, neka nolitva bude ta spona, neka molitva bude ta sila koja ce nas uvesti u Carstvo nebesko da tamo sa svima svetima i mi slavimo Oca i Sina i Svetoga Duha, Trojicu jedinosusnu i nerazdeljivu kroza sve vekove i svu vecnost. Amin!

U DJURDJEVIM STUPOVIMA

Na dan Svetog velikomucenika Georgija Pobedonosca okupili su se verni iz Novog Pazara, ali i iz svih drugih krajeva na Svetu Liturgiju koju je crkvi posvecenoj ovom Velikomuceniku sluzio Njegovo preosvestenstvo vladika rasko-prizrenski Artemije sa igumanima i jeromonasima iz Decana, Crne Reke, Sopocana, Dubokog Potoka. Dosle su bile i monahinje iz Gracanice i iz Koncula.

Inace, u ovom manastiru u toku su veliki i znacajni poslovi na podizanju novog konaka, ali i na okupljanju strucnjaka, umetnika, konzervatora, istoricara i drugih da svojim predavanjima i izlaganjima vrata duh i duhovni znacaj ovog manastira koji je 1171. godine digao veliki zupan Nemanja. Po završenoj Liturgiji, vladika se obratio vernima:

U ime Oca i sina i Svetoga Duha - Hristos vaskrse, braco i sestre!

Srecan danasnji praznik ove svete obitelji, Sveti velikomucenik Georgije, kome je ovaj manastir posvecen od njegovog ktitora, Svetog Simeona Mirotocivog - Stevana Nemanje.

Danas, sabrali smo se ovde da proslavimo hramovni praznik ove svete obitelji, ali i da budemo svedoci vaskrsenja njegovog. Danas je i nedelja raslabljenoga, koji se pominja u

Jevandjelju, koji je 38 godina lezao paralizovan u banji Vitezdi, koga je Gospod recju svojom iscelio.

I ovaj manastir Svetog Georgija - Djurdjevi Stupovi, poput onog bolesnika, lezao je u zemlji zaboravljen, preko tri stotine godina. Ali je vaskrsli Gospod i njemu dosao i na Njegovu rec, evo, on se obnavlja, on vaskrsava, on je posle toliko stotina godina dobio svoje bratstvo na celu sa ocem Petrom koji je ovde postavljen da brine o obnovi ove svetinje i da bude njen cuvar. Ovo sto se dogadja u nasem narodu danas jeste dokaz velike milosti Bozje. Dok na jednoj strani ruse nam crkve i manastire, na drugoj strani nase eparhije oni se obnavljaju i vaskrsavaju. To je simbol i vera nasa da ce poput Gospoda Hrista koji je posle svoje Golgote, raspeca na krstu i pogrebenja u grobu treci dan vaskrsao, kao sto nase svetinje posle stotina godina vaskrsavaju, ozivljavaju i pocinje se u njima slaviti ime Bozje, tako tvrdo verujemo da ce i nas narod, koji prolazi u 20. veku velika stradanja i iskusenja, genocide i etnicka ciscenja, da ce najzad i on miloscu Bozjom vaskrsnuti iz svih ovih nedaca i nevolja i da ce ponovo biti ono sto je nekada bio za vreme nasih svetih i slavnih predaka Svetog Simeona mirotocivog, Svetitelja Save, Svetog kneza Lazara i ostalih nasih divnih i svetih predaka.

Ali, braco i sestre, videli ste i danas da je za vaskrsenje potrebna vera, Tako je Gospod upitao ovaga raslabljenoga: „Hoces li da budes zdrav?“ A on, misleci da ima pred sobom obicnog coveka, pozalio se: „Gospode, nemam coveka da me spusti u banju kad se voda uzburka. Dok ja dodjem, drugi sidje pre mene.“ Onda ga Gospod pita: „Hoces li da budes zdrav?“ - da on ispovedi svoju veru. A on je rekao: „Da, Gospode!“. Tada mu je Gospod rekao: „Ustani, uzmi odar svoj i idi domu svome.“ Tako je i nasem narodu potrebno da se vrati veri svojoj, da se vrati Crkvi svojoj pravoslavnoj, da se vrati svojim korenima i svojim svetim precima, da tu svoju veru posvedocimo, i onda ce Gospod i nad nama uciniti ovo cudo isceljenja i vaskrsenja, kao sto je bilo sa ovim jevandjelskim bolesnikom i kao sto biva sa nasim svetim manastirima.

Neka Gospod molitvama Svetog velikomucenika Georgija, kome je Stevan Nemanja posvetio ovaj hram na na vrhu ovoga brda, da bude kula svetilja rodu nasem kroz vekove, sto je on i bio, da bi molitvama Svetog Georgija Gospod pogledao i na nas danasnje Srbe, na rod nas danasnji koji danas strada i pati, ali koji je mnogo gresio i prema Bogu i prema svojim svetiteljima i svojim precima, da nam Gospod oprosti grehe nase, na nam posalje milost Svoju, da nas podigne raslabljene, onemocale, da nas povrati sebi izgubljene i da nas vaskrsne umrtvljene, kako bi se ime Bozje u rodu nasem i u nasim manastirima slavilo do skoncanija sveta i veka. Amin!

Posle ove besede, u podnozju Djurdjevih Stupova priredjena je duhovna akademija i okrepljenje za pridole vernike.

NASLEDJE BEZ ZASTITE

Otkad su dosli na Kosovo, Unmik i Kfor su omogucili rusenje vise stotina crkava i manastira od kojih je svaki peti iz 14. veka. Hoce li se Visoki Decani, Gracanica ili Pecka patrijarsija zastititi od privremene administracije na Kosovu ?

Kosovo i Metohija su najgusce naseljen kraj u Evropi, pa i u svetu, hriscanskim znamenjima. Ujedno, to je danas i prostor sa najvise rusevina hriscanskih zdanja. A svet uglavnom cuti, pa i oni kojima je posao da se brinu o svetskoj

kulturnoj bastini. Zato je Kabinet predsednika SR Jugoslavije dr Vojislava Kostunice krenuo u akciju, pre svega, zastite ovih opstecivilizacijskih dobara, ali i alarmiranje svetske javnosti o ugrozenosti kosovske riznice sa njenom jedinstvenom i neponovljivom kulturnom bastinom. Boravci na Kosovu i Metohiji u leto 1998. godine u vreme otvorenih pretnji bombardovanjem, poznati svetski ekolog Franc Veber izneo je procenu da mozda samo 0,01 odsto ljudi u svetu ima neka povrсна znanja o ovim "remek-delima covecanstva". I za njega je mnogo toga bilo nepoznato. Zato je, odusevljen onim sto je video, odmah po povratku u svoju Svajcarsku, presavio tabak i uputio pismo generalnom direktoru Uneska Frederiku Majoru, preklinjuci ga "u ime kulturne Evrope" da se zalozi za stavljanje celog sakralnog kompleksa Kosova i Metohije pod zastitu Uneska. I neki drugi davali su takve predloge, ali od toga nije bilo nista. Politika je stala ispred visevekovne bastine! Nijedna crkva, nijedan manastir sa Kosova i Metohije, nezaobilazni u knjigama o vizantijskoj kulturi, umetnosti i arhitekturi, jos nisu dospeli na Uneskovu listu Svetske kulturne bastine! Cak ni Visoki Decani, za koje je Franc Veber rekao da su "u saglasju sa kosmosom", iako su za taj tretman, sa svim sto je po proceduri predvidjeno, nominovani jos 1994. godine. A potom su predloženi i Pecka patrijarsija i Gracanica.

U ovoj pokrajini registrovano je vise od 1 400 "spomenika kulture", od kojih su 62 od izuzetnog znacaja. Ali vec od juna 1999. godine, od dolaska medjunarodnih snaga, Unmika i Kfora, unisteno je vise od stotinu crkava i manastira, od kojih je svaki peti iz 13. i 14. veka!

Zajedno sa njima unisteno je i oko deset hiljada ikona i drugih bogosluzbenih predmeta.

Zatim, oko 150 parohijskih domova...

Nikada u burnoj istoriji ovih krajeva nije unisteno vise svetinja nego samo u onoj nesrecnoj 1999. godini. Cak ni za pet vekova turske okupacije. A unistavanje se nastavilo.

Desavalo se to, kako svedoce snimci, i na nekoliko desetina metara od "cuvara mira".

Zato je, pri Kabinetu predsednika SR Jugoslavije oformljen tim strucnjaka koji treba da deluje svim raspolozivim sredstvima, radi zastite ovog neprocenjivog istorijskog, kulturnog i duhovnog blaga, koje uveliko obogacuje svetsku kulturnu bastinu. Kako kaze dr Predrag Simic, savetnik predsednika Kostunice za spoljnopoliticka pitanja, namera je da se u ovaj tim ukljuce ne samo ljudi iz drzavnih organa, institucija koje se bave zastitom spomenika kulture, crkve, nego i razne druge licnosti koje bi svojim znanjem i autoritetom mogle da pomognu, takodje i nasi ljudi iz rasejanja koji mogu da uticu na alarmiranje svetske javnosti, pa i na ljude zaduzene za brigu o

svetskoj kulturnoj bastini.

- Zelja nam je da se medjunarodna zajednica alarmira i mobilise u zastiti spomenika hriscanske kulture i duhovnosti na Kosovu bar onoliko koliko je bila mobilisana u suprotstavljanju vandalizma talibana, koji su unistili gotovo sve spomenike neislamske kulture u Avganistanu, ukljucujuci i cuvene statue u Bamijanu. I sam generalni sekretar Ujedinjenih nacija Kofi Anan osetio je potrebu da tamo ode i da nesto ucini, nazalost bezuspesno, da se ti spomenici spasu - kaze dr Predrag Simic.

A zatim objasnjava zasto je izuzetno vazno da svet i u ovom slucaju "progleda":

- Kosovo je za Srbe, i ne samo za Srbe, nego i za Albance, i za Balkan, i za Evropu, i za svet podrucje od izuzetnog kulturno-istorijskog znacaja. Tu se nalaze neki od najznacajnijih spomenika svetske kulturne bastine, spomenika starih i hiljadu godina. Dakle, rec je o necem sto je znacajno bar koliko su znacajni spomenici budisticke kulture u Avganistanu, koji su se nasli na meti verski motivisanog vandalizma, isto kao sto je slucaj i na Kosovu. Mi ne mislimo samo na zastitu spomenika pravoslavne hriscanske i srpske kulture, nego mislimo i na spomenike islamske kulture i svake druge kulture. Tu su i dobra koja podjednako pripadaju svima: arheoloska nalazista, ambijentalne celine...

Najvise se ocekuje od Uneska, zato Simic, opominjuci, i kaze:

- Nazalost, najvise objekata od prvorazrednog istorijskog znacaja, starih izmedju sedamsto i hiljadu godina, ugrozeno je, osteceno ili unisteno od dolaska Unmika i Kfora. Unmik je misija Ujedinjenih nacija, a jedan od ciljeva te svetske organizacije, kroz njenu specijalizovanu agenciju Unesko, jeste ocuvanje svetske kulturne bastine. Prema tome, pored spomenika koji su stavljeni na spisak Uneska i svi ostali koji pripadaju svetskoj kulturnoj bastini moraju se naci pod zastitom. Samim tim, moraju biti zasticeni i od privremene administracije UN na Kosovu i Metohiji, isto onako kao sto se medjunarodna zajednica angazuje na zastiti kulturnih dobara svuda u svetu gde su ugrozeni. Pogotovo sto se ovde de facto radi o prostoru koji je pod protektoratom Ujedinjenih nacija, po Rezoluciji 1244 od 1999. godine. A rec je, ponovimo, o dobrima od univerzalnog znacaja!

Slika: Manastir Svetog Urosa, Sarenik -Gornje Nerodimlje
